

**THE DEVELOPMENT OF ECOLOGICAL FAMILY MODEL
IN HEALTH PROMOTION**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF DOCTOR OF EDUCATION
(ENVIRONMENTAL EDUCATION)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY
2008**

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

Copyright by Mahidol University

การพัฒนาารูปแบบนิเวศวิทยาครอบครัวเพื่อส่งเสริมสุขภาพ

(THE DEVELOPMENT OF ECOLOGICAL FAMILY MODEL IN HEALTH PROMOTION)

สุภาภรณ์ สงค์ประชา 4636198 SHED/D

ศษ.ด. (สิ่งแวดล้อมศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: มาณี ไชยธีรานุกัฒศิริ, ค.ด., ประสิทธิ์ ลีระพันธ์, Ph.D.,
ประวิทย์ เหมะสุนันท์, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบนิเวศวิทยาครอบครัวเพื่อส่งเสริมสุขภาพศึกษาครอบครัวในจังหวัดนครปฐม ใช้วิธีการวิจัยก่อบรูป (Formative research) ด้วยการสำรวจครอบครัวจำนวน 200 ครอบครัว สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยการทดสอบไคสแคว์ และตรวจสอบในพื้นที่กับครอบครัวที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ 20 ครอบครัว สุ่มแบบเจาะจง เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ การสังเกต วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการสร้างข้อสรุป

ผลการศึกษาพบว่า ครอบครัวมีการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ โดยการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ($\bar{x}=3.17$) มีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม ($\bar{x}=3.78$) ผ่านบทบาทด้านการจัดเตรียมอาหาร การหารายได้ การติดต่อสังคมภายนอก ($p=.05$) เมื่อจัดเวทีแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้านครอบครัวมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในครัวเรือน สมาชิกครอบครัวร่วมกันวินิจฉัยปัญหา วางแผน และดำเนินการปฏิบัติร่วมกัน มีการตักเตือนกัน ครอบครัวได้รับการพัฒนาความรู้ที่ถูกต้องทำให้มีการจัดการมูลฝอยดีขึ้น รูปแบบนิเวศวิทยาครอบครัวเพื่อส่งเสริมสุขภาพเป็นกระบวนการเรียนรู้ ปรับตัว และการพัฒนาของสมาชิกในครอบครัวต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยสมาชิกครอบครัวร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา กำหนดวิธีการแก้ไขปัญหา และมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับเงื่อนไขและความพร้อมของครอบครัว

ข้อเสนอแนะ ควรนำรูปแบบนิเวศวิทยาครอบครัวเพื่อส่งเสริมสุขภาพไปใช้ในพื้นที่ซึ่งมีบริบทใกล้เคียงกันและแตกต่างกัน เพื่อให้ได้รูปแบบที่นำไปใช้ได้จริง และเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างในการประยุกต์ใช้กับกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ซึ่งมีบริบทไม่เหมือนกัน

THE DEVELOPMENT OF ECOLOGICAL FAMILY MODEL IN HEALTH PROMOTION

SUPAPORN SONGPRACHA 4636198 SHED/D

Ed.D. (ENVIRONMENTAL EDUCATION)

THESIS ADVISORS: MANEE CHAITEERANUWATSIRI, Ph.D., PRASIT LEERAPAN, Ph.D., PRAVIT KHAMASUNAN, Ph.D.

ABSTRACT

The purpose of this research was to develop an ecological family model in health promotion. The study was undertaken by surveying 200 families in Nakhonpathom province Thailand, by applying a method of formative research. Population sampling was done by means of stratified sampling. Questionnaires were used as a tool for data collection and were analyzed by means of the Chi-square test. The field examination was conducted with 20 volunteer families who were obtained through purposive sampling. Data was collected through interview and observation and was analyzed by conclusion drawing.

Research findings indicated that families managed the environment in ways that were supportive to their health. First of all, they were perceptive concerning environmental problems that could affect their health ($\bar{x}=3.17$). Secondly, they had a good attitude toward the environment ($\bar{x}=3.78$) in regards to food preparation, income earning and external social contacts ($p=.05$). When organizing the stage for solving environmental problems in the village, families participated in solving the household's solid waste problem. Family members mutually took part in diagnosing the problem, planning and taking an action as well as warning one another. Families developed correct knowledge in solid waste management. The ecological family model in health promotion was a learning process, an adaptation process, and a development process for family members towards environmental problems. Family members cooperatively analyzed a problem, identified the method of problem solving, and each family played a role in environmental problem management that was congruent with the condition and readiness of the family.

In terms of research recommendations, there should be an implementation and evaluation of the results of ecological family models in health promotion in areas that have similar and different contexts in order to obtain a practicable model. There should also be a comparison of the similarities and differences in the application with different target groups and in different area contexts.

KEY WORDS: ECOLOGICAL FAMILY/ HEALTH PROMOTION

171 PP.